

دانشگاه صنعتی شریف
دانشکده علوم ریاضی

پایان نامه کارشناسی ارشد
ریاضی کاربردی

محرمانگی تفاضلی محلی و فلان

نگارش

فیروزه ابریشمی

استاد راهنما

جناب آقای دکتر جواد ابراهیمی بروجنی

۱۴۰۴ دی

الله اعلم

به نام خدا

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده علوم ریاضی

پایان نامه کارشناسی ارشد

این پایان نامه به عنوان تحقیق بخشی از شرایط دریافت درجه کارشناسی ارشد است.

عنوان: محرمانگی تفاضلی محلی و فلان

نگارش: فیروزه ابریشمی

کمیته ممتحنین

استاد راهنما: جناب آقای دکتر جواد امضاء:

ابراهیمی بروجنی

امضاء:

استاد مشاور: استاد مشاور

امضاء:

استاد مدعو: استاد ممتحن

تاریخ:

اظهارنامه

(اصالت متن و محتوای پایان نامه کارشناسی ارشد)

عنوان پایان نامه: محramانگی تفاضلی محلی و فلان

استاد راهنما: جناب آقای دکتر جواد ابراهیمی استاد مشاور
بروجنی

این جانب فیروزه ابریشمی اظهار می‌دارم:

۱. متن و نتایج علمی ارائه شده در این پایان نامه اصیل بوده و زیرنظر استادان نام برده شده در بالا تهیه شده است.

۲. متن پایان نامه به این صورت در هیچ جای دیگری منتشر نشده است.

۳. متن و نتایج مندرج در این پایان نامه، حاصل تحقیقات این جانب به عنوان دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه صنعتی شریف است.

۴. کلیه مطالبی که از منابع دیگر در این پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته، با ذکر مرجع مشخص شده است.

نگارنده: فیروزه ابریشمی

تاریخ:

امضاء:

نتایج تحقیقات مندرج در این پایان نامه و دستاوردهای مادی و معنوی ناشی از آن (شامل فرمولها، توابع کتابخانه‌ای، نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و مواردی که قابلیت ثبت اختراع دارد) متعلق به دانشگاه صنعتی شریف است. هیچ شخصیت حقیقی یا حقوقی بدون کسب اجازه از دانشگاه صنعتی شریف حق فروش و ادعای مالکیت مادی یا معنوی بر آن یا ثبت اختراع از آن را ندارد. همچنین، کلیه حقوق مربوط به چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه، اقتباس و نظائر آن در محیط‌های مختلف اعم از الکترونیکی، مجازی یا فیزیکی برای دانشگاه صنعتی شریف محفوظ است. نقل مطلب با ذکر مأخذ بلامانع است.

استاد راهنما: جناب آقای دکتر جواد ابراهیمی بروجنی   نگارنده: فیروزه ابریشمی

تاریخ:

امضاء:

سپاس

از استاد عزیزم که با کمک‌ها و راهنمایی‌های بی‌دریغشان، مرا در به سرانجام رساندن این پایان‌نامه یاری داده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم. همچنین از همکاران عزیزی که با راهنمایی‌های خود در بهبود نگارش این نوشتار سهیم بوده‌اند، صمیمانه سپاس‌گزارم.

چکیده

کلیدواژه‌ها:

فهرست مطالب

۱	مقدمه	۱
۲	۱-۱ اهمیت موضوع	۱
۲	۲-۱ ادبیات موضوع	
۲	۳-۱ اهداف پژوهش	
۲	۴-۱ ساختار پایان نامه	
۲	پیش نیازها	۲
۳	۱-۲ محramانگی تفاضلی متمرکز (CDP)	
۳	۱-۱-۲ مدل اعتماد و تعریف رسمی	
۵	۲-۱-۲ مکانیزم های پایه در CDP	
۶	۳-۱-۲ خواص کلیدی محramانگی تفاضلی	
۶	۴-۱-۲ محدودیت مدل متمرکز	
۶	۲-۲ مبانی نظریه اطلاعات و f -واگرایی ها	
۷	۱-۲-۲ تعریف f -واگرایی	
۷	۲-۲-۲ نمونه های مهم f -واگرایی	
۸	۳-۲-۲ ارتباط f -واگرایی ها با یکدیگر	
۸	۳-۲ مبانی آماری و نظریه اطلاعات	
۸	۱-۳-۲ معیارهای فاصله اطلاعاتی	

۹	.....	۲-۳-۲ ریسک مینیماکس
۱۰	.....	۴-۲ آزمون فرض آماری و روش تقلیل
۱۰	.....	۱-۴-۲ آزمون فرض دودویی
۱۰	.....	۲-۴-۲ تقلیل تخمین به آزمون (روش بسته‌بندی)
۱۱	.....	۳-۴-۲ نامساوی‌های کران پایین
۱۲	.....	۵-۲ ریسک مینیماکس و روش‌های کران پایین
۱۲	.....	۱-۵-۲ اطلاعات متقابل
۱۲	.....	۲-۵-۲ ریسک مینیماکس
۱۲	.....	۳-۵-۲ نامساوی‌های کران پایین
۱۵	.....	۳ محramانگی تفاضلی محلی
۱۵	.....	۱-۳ مقدمه و گذار از مدل متمرکز
۱۶	.....	۲-۳ تعاریف رسمی و مدل‌های محاسباتی
۱۶	.....	۱-۲-۳ تعریف LDP
۱۷	.....	۲-۲-۳ تعییم‌ها و خواص
۱۸	.....	۳-۲-۳ پروتکل‌های تعاملی و غیرتعاملی
۱۸	.....	۳-۳ مکانیزم‌های پایه در LDP
۱۹	.....	۴-۳ چالش سودمندی در مدل محلی
۱۹	.....	۵-۳ مکانیزم‌های پایه در LDP
۲۰	.....	۱-۵-۳ پاسخ تصادفی دودویی (RR)
۲۰	.....	۲-۵-۳ پاسخ تصادفی تعییم‌پایافه (GRR)
۲۱	.....	۳-۵-۳ مکانیزم لایپلاس در مدل محلی
۲۲	.....	۴ کارهای پیشین و مرور ادبیات
۲۳	.....	۵ نتایج جدید

۶ نتیجه‌گیری

۲۴

مراجع

۲۵

واژه‌نامه

۲۷

آ مطالب تکمیلی

فهرست جداول

فهرست تصاویر

۱-۲ مدل محramانگی تفاضلی متمرکز با یک متصلی مورد اعتماد.	۴
۱-۳ مدل محramانگی تفاضلی محلی (LDP). نویز به صورت محلی روی دستگاه کاربر اضافه می شود.	۱۶

فصل ۱

مقدمه

۱-۱ اهمیت موضوع

۲-۱ ادبیات موضوع

۳-۱ اهداف پژوهش

۴-۱ ساختار پایان نامه

فصل ۲

پیش‌نیازها

۱-۲ محرمانگی تفاضلی متمرکز (CDP)

مفهوم محرمانگی تفاضلی یا به اختصار DP-ع، اولین بار توسط دورک و همکاران [?] معرفی شد و به سرعت به استاندارد طلایی برای حفظ حریم خصوصی در تحلیل داده‌ها تبدیل گشت. این چارچوب، یک تعریف ریاضی قوی از حریم خصوصی ارائه می‌دهد که مبتنی بر پنهان‌سازی حضور یا عدم حضور یک فرد خاص در مجموعه داده است.

۱-۱ مدل اعتماد و تعریف رسمی

در مدل متمرکز^۱، فرض بر این است که یک متصدی مورد اعتماد^۲ وجود دارد. تمام افراد داده‌های خام و حساس خود را در اختیار این متصدی قرار می‌دهند (شکل ۱-۲ را ببینید). متصدی، مجموعه داده‌ی کامل $\mathcal{D}$ را در اختیار دارد. وظیفه‌ی متصدی این است که با اجرای یک مکانیزم تصادفی^۳ M بر روی $\mathcal{D}$ ، نتایجی (مثالاً پاسخ به یک پرس‌وجو^۴) را به صورت عمومی منتشر کند، به طوری که اطلاعات حساس افراد فاش نشود.

برای تعریف رسمی، ابتدا باید مفهوم «همسایگی» مجموعه داده‌ها را تعریف کنیم.

تعریف ۱-۲ (مجموعه داده‌ای همسایه) دو مجموعه داده‌ی $\mathcal{D}_1$ و $\mathcal{D}_2$ را همسایه^۵ می‌گوییم (و با ~

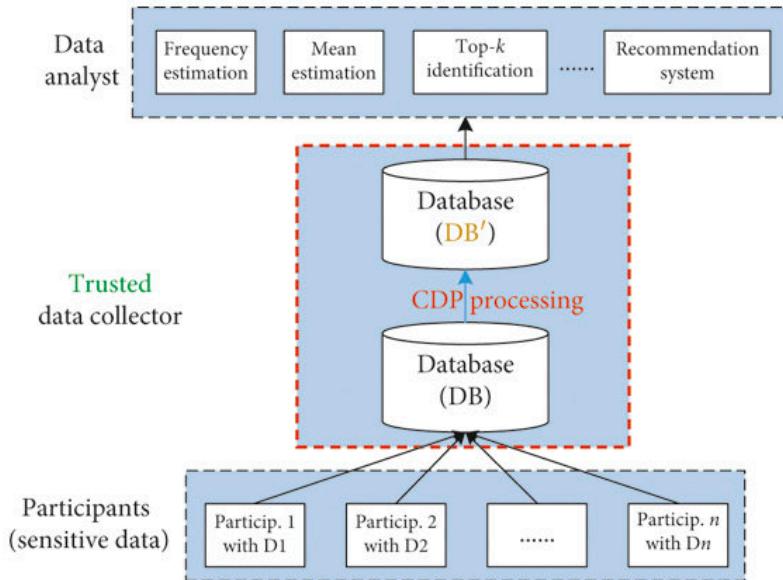
¹Centralized

²Trusted Curator

³randomized mechanism

⁴Query

⁵Adjacent

شکل ۱-۲: مدل محترمانگی تفاضلی متتمرکز با یک متتصدی مورد اعتماد.

D_2 نشان می‌دهیم) اگر تنها در یک رکورد با یکدیگر تفاوت داشته باشند. (یعنی D_2 از افزودن یا حذف یک رکورد به D_1 به دست آید).

ایده‌ی اصلی محترمانگی تفاضلی این است که خروجی مکانیزم برای دو مجموعه داده‌ی همسایه باید از نظر آماری «شبیه» باشد، به طوری که مهاجم نتواند تشخیص دهد ورودی واقعی کدام بوده است.

تعریف ۲-۲ (محترمانگی تفاضلی (ϵ -DP)) یک مکانیزم تصادفی M ، تعریف ϵ -محترمانگی تفاضلی^۶ را برآورده می‌سازد، اگر برای هر دو مجموعه داده‌ی همسایه‌ی D_1 و D_2 و برای هر زیرمجموعه S از خروجی‌های ممکن $(\text{Range}(M))$ ، داشته باشیم:

$$\Pr[M(D_1) \in S] \leq \exp(\epsilon) \cdot \Pr[M(D_2) \in S] \quad (1-2)$$

گاهی اوقات، یک تعریف انعطاف‌پذیرتر به نام (ϵ, δ) -DP نیز استفاده می‌شود که اجازه‌ی یک احتمال شکست کوچک δ را می‌دهد:

$$\Pr[M(D_1) \in S] \leq \exp(\epsilon) \cdot \Pr[M(D_2) \in S] + \delta \quad (2-2)$$

⁶ ϵ -Differential Privacy

۲-۱-۲ مکانیزم‌های پایه در CDP

برای دستیابی به ϵ -DP، باید به پاسخ دقیق پرس‌وجو «نویز»^۴ اضافه کنیم. میزان نویز به حساسیت^۵ پرس‌وجو بستگی دارد.

تعريف ۲-۳ (حساسیت سراسری) برای یک تابع f ، حساسیت سراسری $\ell_1(f)$ و $\ell_2(f)$ به صورت زیر تعریف می‌شوند:

$$\Delta_1 f = \max_{\mathcal{D}_1 \sim \mathcal{D}_r} \|f(\mathcal{D}_1) - f(\mathcal{D}_r)\|_1 \quad (3-2)$$

$$\Delta_2 f = \max_{\mathcal{D}_1 \sim \mathcal{D}_r} \|f(\mathcal{D}_1) - f(\mathcal{D}_r)\|_2 \quad (4-2)$$

سه مکانیزم اساسی برای دستیابی به CDP عبارتند از:

- **مکانیزم لاپلاس**^۹: برای توابع عددی، با افزودن نویز از توزیع لاپلاس متناسب با حساسیت ℓ_1 ، می‌توان به ϵ -DP دست یافت:

$$\mathcal{M}(\mathcal{D}) = f(\mathcal{D}) + \text{Lap}\left(\frac{\Delta_1 f}{\epsilon}\right) \quad (5-2)$$

- **مکانیزم گوسی**^{۱۰}: این مکانیزم اغلب زمانی استفاده می‌شود که حساسیت ℓ_2 تابع کمتر از حساسیت ℓ_1 باشد. در اینجا نویز از توزیع نرمال (گوسی) افزوده می‌شود:

$$\mathcal{M}(\mathcal{D}) = f(\mathcal{D}) + \mathcal{N}(0, \sigma^2) \quad (6-2)$$

که در آن $\sigma \geq \sqrt{2 \ln(1/25/\delta)} \cdot \frac{\Delta_2 f}{\epsilon}$ است. برخلاف مکانیزم لاپلاس، این مکانیزم تنها ϵ -DP می‌شود. را (با $\delta > 0$) تضمین می‌کند.

- **مکانیزم نمایی**^{۱۱}: برای خروجی‌های غیرعددی (دسته‌ای)، از یک «تابع امتیاز» $q(\mathcal{D}, r)$ استفاده می‌شود. این مکانیزم خروجی r را با احتمالی متناسب با امتیاز آن برمی‌گرداند:

$$\Pr[\mathcal{M}(\mathcal{D}) = r] \propto \exp\left(\frac{\epsilon \cdot q(\mathcal{D}, r)}{2 \Delta q}\right) \quad (7-2)$$

⁷Noise

⁸Sensitivity

⁹The Laplace Mechanism

¹⁰The Gaussian Mechanism

¹¹The Exponential Mechanism

۳-۱-۲ خواص کلیدی محرمانگی تفاضلی

قدرت چارچوب DP در خواص ترکیبی آن نهفته است:

• مصنونیت در برابر پسپردازش^{۱۲}: انجام هرگونه محاسبات بر روی خروجی یک مکانیزم DP-ε (بدون دسترسی مجدد به داده‌های اصلی)، نمی‌تواند سطح محرمانگی را کاهش دهد.

• ترکیب‌پذیری^{۱۳}: اگر چندین مکانیزم DP-ε را اجرا کنیم، بودجه‌های محرمانگی جمع می‌شوند.

– ترکیب‌پذیری پایه‌ای: اجرای k مکانیزم $\sum \epsilon_i$ -DP منجر به ϵ_i -DP می‌شود.

– ترکیب‌پذیری پیشرفته: با پذیرش یک δ کوچک، می‌توان نشان داد که بودجه کل با نرخ $\sqrt{k}$ رشد می‌کند (نه k).

• محرمانگی گروهی^{۱۴}: محرمانگی تفاضلی به طور طبیعی برای گروههایی از افراد نیز صادق است. اگر دو پایگاه داده در k رکورد با هم متفاوت باشند، تضمین محرمانگی به صورت $k\epsilon$ -DP برقرار خواهد بود. این یعنی با افزایش اندازه گروه، تضمین محرمانگی به صورت خطی تضعیف می‌شود.

۴-۱-۲ محدودیت مدل مت مرکز

با وجود تمام مزایا، مدل CDP یک نقطه‌ی ضعف اساسی دارد: نیاز به یک متصدی کاملاً مورد اعتماد. در بسیاری از سناریوهای دنیای واقعی (مانند جمع‌آوری داده از گوشی‌های هوشمند)، کاربران به سرور مرکزی اعتماد ندارند. این عدم اعتماد، ما را به سمت مدل جایگزین، یعنی «محرمانگی تفاضلی محلی» سوق می‌دهد.

۲-۲ مبانی نظریه اطلاعات و f -واگرایی‌ها

در بخش‌های قبلی، ما مکانیزم‌های محرمانگی تفاضلی را به عنوان روش‌هایی برای ایجاد «شباهت آماری» بین خروجی‌های دو پایگاه داده‌ی همسایه معرفی کردیم. در این بخش، ما ابزار ریاضیاتی اصلی برای سنجش این «شباهت» یا «فاصله» بین توزیع‌های احتمالی را معرفی می‌کنیم. این ابزار، خانواده‌ی f -واگرایی‌ها^{۱۵} است که بسیاری از معیارهای رایج فاصله‌ی آماری را به عنوان حالت‌های خاص خود در بر می‌گیرد.

¹²Post-processing Immunity

¹³Composition

¹⁴Group Privacy

¹⁵ f -divergences

۱-۲-۲ تعریف f -واگرایی

مفهوم f -واگرایی اولین بار توسط سیسر [؟] و به طور همزمان توسط علی و سیلوی [؟] معرفی شد. این معیار، یک روش عمومی برای اندازه‌گیری تفاوت بین دو توزیع احتمال P و Q (تعریف شده بر روی یک فضای یکسان) ارائه می‌دهد.

تعریف ۴-۲ (f -واگرایی) فرض کنید P و Q دو توزیع احتمال باشند به طوری که P نسبت به Q مطلقاً پیوسته^{۱۶} باشد. فرض کنید p و q توابع چگالی احتمال (یا توابع جرم احتمال) آنها باشند. برای هر تابع محدب $\mathbb{R} \rightarrow (0, \infty)$ که $f(0) = 0$ ، f -واگرایی P از Q به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$D_f(P||Q) = \int q(x) f\left(\frac{p(x)}{q(x)}\right) dx \quad (8-2)$$

در حالت گسسته، این تعریف به صورت حاصل جمع زیر در می‌آید:

$$D_f(P||Q) = \sum_{x \in \mathcal{X}} q(x) f\left(\frac{p(x)}{q(x)}\right) \quad (9-2)$$

تابع f «زنراتور» (تولیدکننده)ی واگرایی نامیده می‌شود و با انتخاب f ‌های متفاوت، می‌توان معیارهای فاصله یا واگرایی متفاوتی را به دست آورد. شرط $f(1) = 0$ تضمین می‌کند که اگر دو توزیع یکسان باشند ($P = Q$)، واگرایی آنها صفر خواهد بود.

۲-۲-۲ نمونه‌های مهم f -واگرایی

بسیاری از معیارهای معروف در آمار و نظریه اطلاعات، حالتهای خاصی از f -واگرایی هستند:

- **واگرایی کولبک-لایبلر^{۱۷}**: این معیار که به آن آنتروپی نسبی^{۱۸} نیز گفته می‌شود، با انتخاب تابع

$$f(t) = t \log t \quad \text{به دست می‌آید:}$$

$$D_{KL}(P||Q) = \sum_x p(x) \log \left(\frac{p(x)}{q(x)} \right) \quad (10-2)$$

- فاصله‌ی واریانس کل^{۱۹}: فاصله‌ی TV (که اغلب با $\Delta(P, Q)$ یا d_{TV} نشان داده می‌شود) ارتباط

نزدیکی با f -واگرایی دارد و با انتخاب $f(t) = \frac{1}{2}|t - 1|$ حاصل می‌شود:

$$d_{TV}(P, Q) = \frac{1}{2} \sum_x |p(x) - q(x)| \quad (11-2)$$

¹⁶Absolutely Continuous

¹⁷Kullback-Leibler (KL) Divergence

¹⁸Relative Entropy

¹⁹Total Variation (TV) Distance

- واگرایی کای-دو^{۲۰}: این معیار آماری با انتخاب $f(t) = (t - 1)^2$ به دست می‌آید:

$$\chi^2(P||Q) = \sum_x \frac{(p(x) - q(x))^2}{q(x)} \quad (12-2)$$

- فاصله‌ی هلینجر (مربع)^{۲۱}: این فاصله با انتخاب $f(t) = (\sqrt{t} - 1)^2$ (یا معادل آن $= (\sqrt{t} - 1)^2 / (\frac{1}{2})$) حاصل می‌شود:

$$H^2(P, Q) = \sum_x (\sqrt{p(x)} - \sqrt{q(x)})^2 \quad (13-2)$$

۳-۲-۲ ارتباط f -واگرایی‌ها با یکدیگر

این واگرایی‌ها مستقل از هم نیستند و روابط ریاضی مهمی بین آن‌ها برقرار است. یکی از مشهورترین این روابط، نامساوی پینسکر^{۲۲} است که ارتباط بین واگرایی KL و فاصله‌ی واریانس کل را نشان می‌دهد:

$$d_{TV}(P, Q) \leq \frac{1}{\sqrt{2}} D_{KL}(P||Q) \quad (14-2)$$

این نامساوی‌ها در تحلیل‌های حریم خصوصی بسیار کاربردی هستند، زیرا به ما اجازه می‌دهند که با داشتن یک کران (حد) بر روی یک معیار واگرایی، بتوانیم کرانی برای سایر معیارها نیز به دست آوریم.

در فصل بعدی، ما به تفصیل بررسی خواهیم کرد که چگونه تضمین ϵ -LDP (که در معادله ϵ ? تعریف شد) مستقیماً منجر به ایجاد یک کران بالا بر روی f -واگرایی‌های مختلف بین توزیع‌های خروجی می‌شود.

۳-۲ مبانی آماری و نظریه اطلاعات

در این بخش، ابزارهای آماری و معیارهای نظریه اطلاعات را که در تحلیل حد پایین خطأ و نرخ‌های مینیماکس در این پژوهش مورد استفاده قرار می‌گیرند، معرفی می‌کنیم. این تعاریف عمدهاً بر اساس چارچوب ارائه شده در [۹] هستند.

۱-۳-۲ معیارهای فاصله اطلاعاتی

برای دو توزیع احتمال P و Q که روی فضای $\mathcal{X}$ تعریف شده‌اند و نسبت به یک اندازه‌ی پایه μ مطلقاً پیوسته هستند (با توابع چگالی p و q)، معیارهای زیر را تعریف می‌کنیم:

²⁰Chi-Squared (χ^2) Divergence

²¹Squared-Hellinger Distance

²²Pinsker's Inequality

تعريف ۲-۵ (واگرایی کولبک-لایبلر) واگرایی کولبک-لایبلر (KL) بین دو توزیع P و Q به صورت

زیر تعریف می شود:

$$D_{KL}(P||Q) = \int_{\mathcal{X}} p(x) \log \frac{p(x)}{q(x)} d\mu(x) \quad (15-2)$$

تعريف ۲-۶ (فاصله‌ی واریانس کل) فاصله‌ی واریانس کل^{۲۳} بین دو توزیع P و Q به صورت زیر تعریف می شود:

$$\|P - Q\|_{TV} = \sup_{S \in \sigma(\mathcal{X})} |P(S) - Q(S)| = \frac{1}{2} \int_{\mathcal{X}} |p(x) - q(x)| d\mu(x) \quad (16-2)$$

تعريف ۲-۷ (اطلاعات متقابل) اگر X و V دو متغیر تصادفی باشند، اطلاعات متقابل^{۲۴} بین آن‌ها به صورت امید ریاضی واگرایی KL بین توزیع شرطی و توزیع حاشیه‌ای تعریف می شود:

$$I(X; V) = D_{KL}(P_{X,V}||P_X \otimes P_V) = \mathbb{E}_V [D_{KL}(P_{X|V}||P_X)] \quad (17-2)$$

۲-۳-۲ ریسک مینیماکس

در نظریه تصمیم آماری، هدف تخمین یک پارامتر (P) از یک توزیع ناشناخته $P \in \mathcal{P}$ است. اگر $\hat{\theta}$ یک تخمین‌گر باشد که تابعی از داده‌های مشاهده شده (مانند $Z_1, \dots, Z_n$) است، کیفیت آن با استفاده از یک تابع زیان صعودی $\rho \circ \Phi$ سنجیده می شود (که ρ یک شبهمتر روی فضای پارامتر است).

نرخ مینیماکس^{۲۵}، کمترین خطای ممکنی است که یک تخمین‌گر در بدترین ستاریو (بدترین توزیع P در کلاس $\mathcal{P}$) متحمل می شود.

تعريف ۲-۸ (نرخ مینیماکس) برای یک کلاس از توزیع‌ها $\mathcal{P}$ و پارامتر θ ، نرخ مینیماکس $\mathfrak{M}_n$ به صورت زیر تعریف می شود:

$$\mathfrak{M}_n(\theta(\mathcal{P}), \Phi \circ \rho) = \inf_{\hat{\theta}} \sup_{P \in \mathcal{P}} \mathbb{E}_P [\Phi(\rho(\hat{\theta}(Z^n), \theta(P)))] \quad (18-2)$$

که در آن اینفیم روی تمام تخمین‌گرهای ممکن $\hat{\theta}$ گرفته می شود.

در حالتی که محدودیت حریم خصوصی تفاضلی محلی با پارامتر α وجود داشته باشد، نرخ مینیماکس خصوصی (Minimax -Private α) با در نظر گرفتن اینفیم روی تمام مکانیزم‌های کانال Q که شرط LDP-ε را برآورده می کنند، تعریف می شود [?].

²³Total Variation Distance

²⁴Mutual Information

²⁵Minimax Rate

۴-۲ آزمون فرض آماری و روش تقلیل

برای اثبات حدود پایین نرخ‌های مینیماکس، روش استاندارد این است که مسئله‌ی تخمین پارامتر را به یک مسئله‌ی آزمون فرض^{۲۶} تقلیل دهیم. ایده اصلی این است: اگر نتوانیم بین چند مقدار گسته از پارامتر با دقت بالا تمایز قائل شویم، قطعاً نمی‌توانیم پارامتر را در فضای پیوسته با خطای کم تخمین بزنیم.

آزمون فرض دودویی

ساده‌ترین حالت آزمون فرض، تصمیم‌گیری بین دو توزیع احتمال P_0 و P_1 است. فرض کنید داده‌ی مشاهده شده Z از یکی از این دو توزیع تولید شده است. ما دو فرض داریم:

$$\bullet \text{ فرض صفر } (H_0) : Z \sim P_0$$

$$\bullet \text{ فرض مقابل } (H_1) : Z \sim P_1$$

یک آزمون (یا تابع تست) $\psi : \mathcal{Z} \rightarrow \{0, 1\}$ تابعی است که بر اساس داده‌ی مشاهده شده، حدس می‌زند کدام فرض صحیح است. خطای این آزمون به صورت مجموع احتمال خطای نوع اول و دوم تعریف می‌شود:

$$P_{err}(\psi) = \Pr_{H_0}(\psi(Z) = 1) + \Pr_{H_1}(\psi(Z) = 0) \quad (19-2)$$

لم نیمن-پیرسون^{۲۷} نشان می‌دهد که کمترین خطای ممکن برای هر آزمون دودویی، مستقیماً با فاصله‌ی واریانس کل (d_{TV}) بین دو توزیع ارتباط دارد:

$$\inf_{\psi} P_{err}(\psi) = 1 - \|P_0 - P_1\|_{TV} \quad (20-2)$$

این رابطه نشان می‌دهد که هرچه دو توزیع P_0 و P_1 به هم شبیه‌تر باشند (فاصله‌ی TV کمتر)، احتمال خطای بیشتر شده و به ۱ (حدس تصادفی) نزدیک‌تر می‌شود. در فضای LDP- ϵ ، نویز اضافه شده باعث کاهش شدید فاصله‌ی TV و در نتیجه افزایش خطای آزمون می‌شود.

۲-۴-۲ تقلیل تخمین به آزمون (روش بسته‌بندی)

برای استفاده از ابزارهای آزمون فرض در مسئله‌ی تخمین نرخ مینیماکس (معادله ۲۶-۲)، از تکنیک گسته‌سازی فضای پارامتر Θ استفاده می‌کنیم. این روش شامل مراحل زیر است:

²⁶Hypothesis Testing

²⁷Neyman-Pearson Lemma

۱. ساخت مجموعه‌ای بسته‌بندی^{۲۸}: مجموعه‌ای متناهی از پارامترها $\Theta \subset \{\theta_1, \dots, \theta_M\}$ را انتخاب می‌کنیم به طوری که از یکدیگر فاصله‌ی معناداری داشته باشند. به طور دقیق‌تر، اگر ρ متريک خطای باشد، برای هر $i \neq j$ باید داشته باشیم $\rho(\theta_i, \theta_j) \geq 2\delta$.

۲. تعریف مسئله‌ی آزمون: فرض می‌کنیم طبیعت^{۲۹} یک اندیس V را به صورت تصادفی و یکنواخت از مجموعه $\{M, \dots, 1\}$ انتخاب می‌کند و داده‌ها بر اساس توزیع P_{θ_V} تولید می‌شوند. هدف، یافتن V بر اساس داده‌های مشاهده شده است.

۳. ارتباط خطاهای خطا: اگر یک تخمین‌گر $\hat{\theta}$ وجود داشته باشد که خطای تخمین آن با احتمال بالا کمتر از δ باشد، می‌توانیم از آن برای حل مسئله‌ی آزمون فرض استفاده کنیم (با انتخاب نزدیک‌ترین θ_i به $\hat{\theta}$). بنابراین، کران پایین روی خطای آزمون فرض، یک کران پایین برای خطای تخمین ایجاد می‌کند:

$$\mathfrak{M}_n(\theta(\mathcal{P})) \geq \Phi(\delta) \cdot \inf_{\psi} \Pr(\psi(Z^n) \neq V) \quad (21-2)$$

۳-۴-۲ نامساوی‌های کران پایین

سه روش اصلی که در [؟] برای اثبات کران‌های پایین استفاده شده‌اند عبارتند از:

قضیه‌ی ۱-۲ (نامساوی لو کم^{۳۰}) این روش برای آزمون بین دو توزیع P_1 و P_2 استفاده می‌شود. کمینه احتمال خطای استفاده از فاصله‌ی واریانس کل (رابطه‌ی ۱۶-۲) کران دار می‌شود:

$$\inf_{\psi} \Pr(\psi(Z^n) \neq V) \geq \frac{1}{2} (1 - \|P_1^n - P_2^n\|_{TV}) \quad (22-2)$$

این روش زمانی مفید است که مسئله را به تشخیص بین دو حالت ساده تقلیل دهیم.

قضیه‌ی ۲-۲ (نامساوی فانو^{۳۱}) زمانی که پارامتر مورد نظر متعلق به مجموعه‌ای بزرگ‌تر $\mathcal{V}$ باشد (تعداد فرضیه‌ها $2 > |\mathcal{V}|$)، نامساوی فانو کران پایین قوی‌تری ارائه می‌دهد که مبتنی بر اطلاعات متقابل است:

$$\inf_{\psi} \Pr(\psi(Z^n) \neq V) \geq 1 - \frac{I(Z^n; V) + \log 2}{\log |\mathcal{V}|} \quad (23-2)$$

که در آن V متغیر تصادفی یکنواخت روی مجموعه اندیس‌ها $\mathcal{V}$ است.

²⁸Packing Set

²⁹Nature

لم ۳-۲ (لم اسود^{۳۲}) این لم مسئله تخمین را به چندین آزمون فرض دودویی مستقل روی مختصات یک ابرمکعب^d $\{1, 1\}$ - تبدیل می‌کند. نسخه دقیق تر آن که در [?] استفاده شده است، کران پایین را براساس فاصله‌ی واریانس کل توزیع‌های مخلوط حاشیه‌ای بیان می‌کند:

$$\mathfrak{M}_n(\theta(\mathcal{P})) \geq \delta \sum_{j=1}^d [1 - \|M_{+j}^n - M_{-j}^n\|_{TV}] \quad (24-2)$$

که در آن M_{+j}^n و M_{-j}^n توزیع‌های حاشیه‌ای مخلوط روی مقادیر ۱ و -۱ در بعد j -ام هستند.

۵-۲ ریسک مینیماکس و روش‌های کران پایین

در بخش‌های پیشین، ابزارهای سنجش فاصله بین توزیع‌ها را معرفی کردیم. در این بخش، به معرفی چارچوب آماری می‌پردازیم که در آن از این ابزارها برای تحلیل حدود پایین خطا در حضور محدودیت‌های حریم خصوصی استفاده می‌شود. تعاریف و قضایای این بخش عمدتاً بر اساس چارچوب ارائه شده در [?] هستند.

۵-۲-۱ اطلاعات متقابل

یکی دیگر از مفاهیم کلیدی نظریه اطلاعات که ارتباط تنگاتنگی با واگرایی KL دارد، اطلاعات متقابل است.

تعريف ۹-۲ (اطلاعات متقابل) اگر X و V دو متغیر تصادفی باشند، اطلاعات متقابل^{۳۳} بین آن‌ها به صورت امید ریاضی واگرایی KL بین توزیع شرطی و توزیع حاشیه‌ای تعریف می‌شود:

$$I(X; V) = D_{KL}(P_{X,V} || P_X \otimes P_V) = \mathbb{E}_V [D_{KL}(P_{X|V} || P_X)] \quad (25-2)$$

این معیار در نامساوی فانو (که در ادامه می‌آید) نقش کلیدی ایفا می‌کند.

۵-۲-۲ ریسک مینیماکس

در نظریه تصمیم آماری، هدف تخمین یک پارامتر (P) از یک توزیع ناشناخته $P \in \mathcal{P}$ است. اگر $\hat{\theta}$ یک تخمین‌گر باشد که تابعی از داده‌های مشاهده شده (مانند $Z_1, \dots, Z_n$) است، کیفیت آن با استفاده از یک تابع زیان صعودی $\Phi \circ \text{سنجدیده}$ می‌شود (که ρ یک شبهمتر روی فضای پارامتر است).

³³Mutual Information

نرخ مینیماکس^{۳۴}، کمترین خطای ممکنی است که یک تخمین‌گر در بدترین سناریو (بدترین توزیع P در کلاس $\mathcal{P}$) متحمل می‌شود.

تعریف ۱۰-۲ (نرخ مینیماکس) برای یک کلاس از توزیع‌ها $\mathcal{P}$ و پارامتر θ ، نرخ مینیماکس $\mathfrak{M}_n$ به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$\mathfrak{M}_n(\theta(\mathcal{P}), \Phi \circ \rho) = \inf_{\hat{\theta}} \sup_{P \in \mathcal{P}} \mathbb{E}_P[\Phi(\rho(\hat{\theta}(Z^n), \theta(P)))] \quad (26-2)$$

که در آن اینفیم روى تمام تخمین‌گرهای ممکن $\hat{\theta}$ گرفته می‌شود.

در حالتی که محدودیت حریم خصوصی تفاضلی محلی با پارامتر α وجود داشته باشد، نرخ مینیماکس خصوصی (Minimax - Private α) با در نظر گرفتن اینفیم روى تمام مکانیزم‌های کانال Q که شرط ϵ -LDP-را برآورده می‌کنند، تعریف می‌شود [?].

۳-۵-۲ نامساوی‌های کران پایین

برای اثبات کران‌های پایین روی نرخ مینیماکس، معمولاً مسئله‌ی تخمین به یک مسئله‌ی آزمون فرض^{۳۵} چندگانه تقلیل داده می‌شود. در اینجا سه روش اصلی که بر پایه f -واگرایی‌ها بنا شده‌اند را معرفی می‌کنیم:

قضیه‌ی ۴-۲ (نامساوی لو کم^{۳۶}) این روش برای آزمون بین دو توزیع P_1 و P_2 استفاده می‌شود. کمینه احتمال خطأ با استفاده از فاصله‌ی واریانس کل (رابطه ۱۱-۲) کران‌دار می‌شود:

$$\inf_{\psi} \Pr_{\psi}(\psi(Z^n) \neq V) \geq \frac{1}{2} (1 - \|P_1^n - P_2^n\|_{TV}) \quad (27-2)$$

این روش زمانی مفید است که مسئله را به تشخیص بین دو حالت ساده تقلیل دهیم.

قضیه‌ی ۵-۲ (نامساوی فانو^{۳۷}) زمانی که پارامتر مورد نظر متعلق به مجموعه‌ای بزرگتر $\mathcal{V}$ باشد (تعداد فرضیه‌ها $2 < |\mathcal{V}|$)، نامساوی فانو کران پایین قوی‌تری ارائه می‌دهد که مبتنی بر اطلاعات متقابل است:

$$\inf_{\psi} \Pr_{\psi}(\psi(Z^n) \neq V) \geq 1 - \frac{I(Z^n; V) + \log 2}{\log |\mathcal{V}|} \quad (28-2)$$

که در آن V متغیر تصادفی یکنواخت روی مجموعه اندیس‌ها $\mathcal{V}$ است.

³⁴Minimax Rate

³⁵Hypothesis Testing

لم ۶-۲ (لم اسود^{۳۸}) این لم مسئله تخمین را به چندین آزمون فرض دودویی مستقل روی مختصات یک ابرمکعب^d $\{1, -1\}$ - تبدیل می‌کند. نسخه دقیق تر آن که در [؟] استفاده شده است، کران پایین را بر اساس فاصله‌ی واریانس کل توزیع‌های مخلوط حاشیه‌ای بیان می‌کند:

$$\mathfrak{M}_n(\theta(\mathcal{P})) \geq \delta \sum_{j=1}^d \left[1 - \|M_{+j}^n - M_{-j}^n\|_{TV} \right] \quad (29-2)$$

که در آن M_{+j}^n و M_{-j}^n توزیع‌های حاشیه‌ای مخلوط روی مقادیر $+1$ و -1 در بعد j -ام هستند.

فصل ۳

محرمانگی تفاضلی محلی

در فصل گذشته، مبانی نظری حریم خصوصی متمرکز (CDP) و ابزارهای آماری لازم برای تحلیل آن را مرور کردیم. در این فصل، به طور اختصاصی به چارچوب محرمانگی تفاضلی محلی^۱ (LDP) می‌پردازیم. این مدل، که امروزه در سیستم‌های توزیع شده و جمع‌آوری داده‌های بزرگ مقیاس کاربرد فراوان دارد، پارادایم اعتماد را از «سرور مرکزی» به «کاربر نهایی» تغییر می‌دهد.

۱-۳ مقدمه و گذار از مدل متمرکز

همان‌طور که در بخش ۱-۲ دیدیم، مدل متمرکز نیازمند وجود یک متصدی مورد اعتماد^۲ است که به داده‌های خام دسترسی داشته باشد. اگرچه این مدل دقیق‌تر آماری بالایی را فراهم می‌کند، اما در دنیای واقعی با چالش‌های امنیتی و حقوقی جدی روبروست:

- **نقطه شکست مرکزی^۳:** سرور مرکزی هدف جذابی برای مهاجمان است. نشت اطلاعات از سرور (چه بر اثر هک و چه بر اثر خطای انسانی) حریم خصوصی تمام کاربران را به خطر می‌اندازد.
- **عدم اعتماد کاربران:** در بسیاری از کاربردها (مانند جمع‌آوری داده‌های پزشکی یا تاریخچه مروگرگ)، کاربران تمایلی ندارند داده‌های حساس خود را حتی به یک سرور «مطمئن» بسپارند.

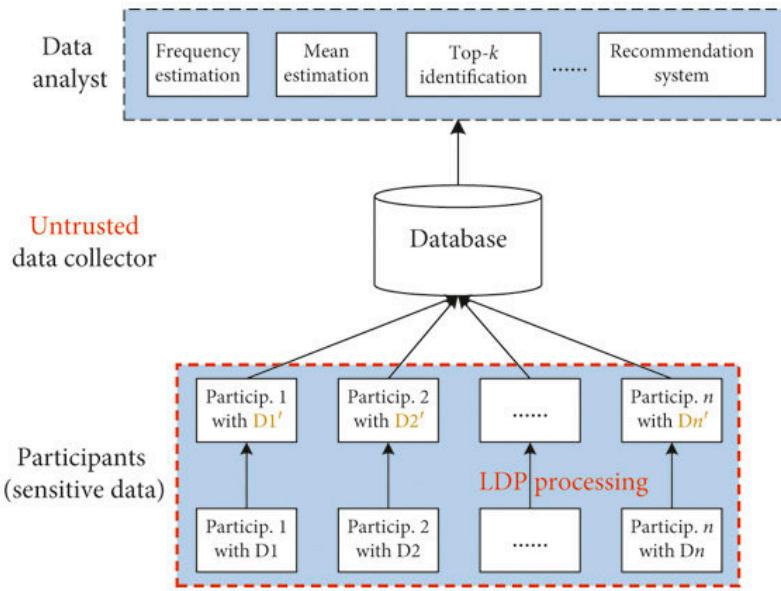
در پاسخ به این چالش‌ها، مدل محرمانگی تفاضلی محلی مطرح شد. در LDP، فرآیند خصوصی‌سازی (افزودن نویز) به سمت کلاینت (کاربر) منتقل می‌شود. به این معنا که داده‌ها قبل از ترک دستگاه کاربر،

¹Local Differential Privacy (LDP)

²Trusted Curator

³Single Point of Failure

نویزدار می‌شوند و سرور تنها به داده‌های بینام و نویزدار دسترسی دارد (شکل ۱-۳).

شکل ۱-۳: مدل محترمانگی تفاضلی محلی (LDP). نویز به صورت محلی روی دستگاه کاربر اضافه می‌شود. این رویکرد توسط شرکت‌های بزرگ فناوری برای جمع‌آوری داده‌های تله‌متری پذیرفته شده است. برای مثال، گوگل از مکانیزم RAPPOR در مرورگر کروم، و اپل و مایکروسافت از روش‌های مشابهی برای جمع‌آوری داده‌های آماری از سیستم‌عامل‌های خود استفاده می‌کنند.

۲-۳ تعاریف رسمی و مدل‌های محاسباتی

در مدل محلی، ما n کاربر داریم که هر کدام یک داده‌ی خصوصی X_i از دامنه $\mathcal{X}$ در اختیار دارند. هر کاربر به طور مستقل یک الگوریتم تصادفی (مکانیزم) را اجرا می‌کند و خروجی Z_i را منتشر می‌کند.

۲-۳-۱ تعریف LDP

هسته‌ی اصلی این مدل، «تصادفی‌ساز محلی» است.

تعريف ۱-۳ (تصادفی‌ساز محلی^۴) یک مکانیزم تصادفی $Z : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{Z}$ را یک تصادفی‌ساز محلی می‌نامیم که ورودی $x \in \mathcal{X}$ را می‌گیرد و خروجی $Z \in \mathcal{Z}$ را بر اساس توزیع احتمال شرطی ($Q(z|x)$) تولید می‌کند.

شرط محترمانگی در اینجا تضمین می‌کند که با مشاهده‌ی خروجی z ، تمایز قابل شدن بین هر دو ورودی

اولیه x و x' دشوار باشد. تفاوت کلیدی این تعریف با مدل متمرکز در این است که در CDP ما دو پایگاه داده‌ی همسایه را مقایسه می‌کردیم، اما در اینجا هر دو مقدار ورودی ممکن مقایسه می‌شوند.

تعریف ۲-۳ (α -محرمانگی تفاضلی محلی) یک مکانیزم M دارای α -محرمانگی تفاضلی محلی (α -LDP) است اگر برای تمام جفت ورودی‌های $x, x' \in \mathcal{X}$ و هر زیرمجموعه از خروجی‌ها $\mathcal{Z} \subseteq \mathcal{S}$ داشته باشیم:

$$\sup_{\mathcal{S}} \frac{\Pr[M(x) \in \mathcal{S}]}{\Pr[M(x') \in \mathcal{S}]} \leq e^{\alpha} \quad (1-3)$$

(نکته: در متون آماری مانند [؟] معمولاً از پارامتر α به جای ε برای نمایش بودجه حریم خصوصی محلی استفاده می‌شود تا تمایز آن با مدل متمرکز مشخص باشد. ما نیز در این فصل و فصول بعدی از این نمادگذاری پیروی می‌کنیم).

این تعریف معادل شرط زیر بر روی واگرایی ماکزیمم (D_∞) بین توزیع‌های شرطی است:

$$\sup_{x, x' \in \mathcal{X}} D_\infty(Q(\cdot|x) || Q(\cdot|x')) \leq \alpha \quad (2-3)$$

۲-۲-۳ تعمیم‌ها و خواص

علاوه بر تعریف استاندارد α -LDP- ε (معادله ۱-۳)، دو مفهوم دیگر نیز در تحلیل‌های نظری و طراحی مکانیزم‌ها اهمیت دارند: محرمانگی تقریبی و خاصیت ترکیب.

تعریف ۳-۳ ((α, δ) -محرمانگی تفاضلی محلی) یک مکانیزم تصادفی M دارای α -محرمانگی تفاضلی محلی تقریبی یا (α, δ) -LDP- ε است اگر برای هر دو ورودی $x, x' \in \mathcal{X}$ و هر زیرمجموعه خروجی $\mathcal{Z} \subseteq \mathcal{S}$ داشته باشیم:

$$\Pr[M(x) \in \mathcal{S}] \leq e^\alpha \cdot \Pr[M(x') \in \mathcal{S}] + \delta \quad (3-3)$$

این تعریف (که در [؟] نیز بررسی شده است)، اجازه‌ی یک احتمال شکست کوچک δ را می‌دهد. اهمیت نظری این تعریف در آن است که ارتباط مستقیمی با واگرایی E_γ (که در فصل قبل معرفی شد) دارد.

قضیه‌ی ۱-۳ (ترکیب ترتیبی^۵) اگر یک کاربر در k مرحله‌ی مختلف در پروتکل‌های $M_1, \dots, M_k$ شرکت کند که هر کدام به ترتیب دارای بودجه‌ی حریم خصوصی α_i باشند، آنگاه کل فرآیند دارای α -محرمانگی تفاضلی محلی با بودجه‌ی $\sum_{i=1}^k \alpha_i$ خواهد بود. این خاصیت در تحلیل پروتکل‌های تعاملی (بخش ۲-۳) که در آن خروجی‌های بعدی به خروجی‌های قبلی وابسته هستند، نقش بنیادین دارد.

۳-۲-۳ پروتکل‌های تعاملی و غیرتعاملی

یکی از جنبه‌های مهم در تحلیل نرخ‌های مینیماکس (که در فصل بعد به آن می‌پردازیم)، نحوه‌ی تعامل کاربران با سرور است. دوچی و همکاران [۶] پروتکل‌های محلی را به دو دسته تقسیم می‌کنند:

۱. **پروتکل‌های غیرتعاملی^۶**: در این حالت، خروجی‌های کاربر Z_i تنها به ورودی خودش X_i وابسته است و مستقل از داده‌ها یا خروجی‌های سایر کاربران تولید می‌شود.

$$Z_i = \mathcal{M}_i(X_i) \quad (4-3)$$

این مدل ساده‌ترین و رایج‌ترین شکل پیاده‌سازی LDP است.

۲. **پروتکل‌های تعاملی (ترتیبی)^۷**: در این حالت، مکانیزم کاربر i می‌تواند به خروجی‌های منتشر شده توسط کاربران قبلی ($Z_1, \dots, Z_{i-1}$) وابسته باشد. به عبارت دیگر، کanal ارتباطی Q_i می‌تواند به صورت پویا بر اساس تاریخچه تغییر کند:

$$Z_i \sim Q_i(\cdot | X_i, Z_1, \dots, Z_{i-1}) \quad (5-3)$$

این مدل به الگوریتم‌های تطبیقی اجازه می‌دهد تا دقیق تخمین را بهبود بخشنند. با این حال، همان‌طور که در فصل بعد خواهیم دید، حتی با وجود تعامل، محدودیت‌های بنیادی f -واگرایی همچنان مانع از کاهش چشمگیر نرخ خطأ می‌شوند.

۳-۳ مکانیزم‌های پایه در LDP

مکانیزم‌های پایه در مدل محلی با مدل مرکز متفاوت هستند. دو مورد از رایج‌ترین آن‌ها عبارتند از:

• **پاسخ تصادفی^۸**: پایه‌ای ترین مکانیزم در مدل محلی، پاسخ تصادفی است که در اصل توسط وارنر [۹] (حتی پیش از DP) معرفی شد. این مکانیزم اغلب برای پرس‌وجوهای دودویی (مانند «آیا شما ویژگی P را دارید؟») استفاده می‌شود. در این روش، کاربر به صورت زیر عمل می‌کند:

۱. یک سکه پرتاپ کن.

۲. اگر «شیر» آمد، پاسخ حقیقی را بگو.

⁶Non-interactive

⁷Sequential/Interactive

⁸Randomized Response

۳. اگر «خط» آمد، سکه‌ی دومی پرتاپ کن و بر اساس نتیجه‌ی آن سکه (شیر = بله، خط = خیر) پاسخ بده.

این روش تضمین می‌کند که هر پاسخی (چه «بله» و چه «خیر») دارای امکان انکارپذیری قابل قبول^۹ است. برای مثال، پاسخ «بله» لزوماً به معنای مثبت بودن ویژگی در فرد نیست، چرا که ممکن است در اثر پرتاپ سکه‌ی دوم حاصل شده باشد.

• **مکانیزم‌های دامنه بزرگ:** برای داده‌هایی با دامنه‌های بزرگ‌تر (مانند کلمات در یک جستجو یا تخمین فراوانی)، مکانیزم پاسخ تصادفی ساده کارایی ندارد. در این موارد از مکانیزم‌های مبتنی بر کدگذاری یگانی^{۱۰} مانند RAPPOR یا OUE استفاده می‌شود.

۴-۳ چالش سودمندی در مدل محلی

بهای عدم اعتماد به سرور، کاهش شدید سودمندی^{۱۱} آماری است. از آنجایی که نویز به داده‌ی هر فرد به صورت مستقل اضافه می‌شود، خطای تجمعی در مدل LDP بسیار بیشتر از مدل مت مرکز CDP است. برای رسیدن به سطح دقت مشابه، مدل محلی معمولاً^{۱۲} به تعداد کاربران n بسیار بیشتری نیاز دارد. به طور کلی، در حالی که خطای مکانیزم‌های CDP اغلب با $O(1/n)$ کاهش می‌یابد، خطای مکانیزم‌های LDP معمولاً^{۱۳} با $O(1/\sqrt{n})$ کاهش می‌یابد. این کاهش در «اندازه نمونه مؤثر» یکی از موضوعات اصلی است که در فصل آینده با استفاده از ابزارهای f -واگرایی آن را اثبات خواهیم کرد.

۵-۳ مکانیزم‌های پایه در LDP

در این بخش، مکانیزم‌های بنیادین را معرفی می‌کنیم که برای تحقق محترمانگی تفاضلی محلی استفاده می‌شوند. این مکانیزم‌ها بلوک‌های سازنده‌ی پروتکل‌های پیچیده‌تر هستند.

⁹Plausible Deniability

¹⁰Unary Encoding

¹¹Utility

۱-۵-۳ پاسخ تصادفی دودویی (RR)

پایه‌ای‌ترین و کلاسیک‌ترین مکانیزم در مدل محلی، «پاسخ تصادفی»^{۱۲} است که توسط وارنر [؟] معرفی شد. فرض کنید دامنه ورودی دودویی باشد ($\mathcal{X} = \{0, 1\}$).

مکانیزم M_{RR} با ورودی $\{0, 1\}$ ، خروجی $\{z \in \{0, 1\}, x \in \{0, 1\}\}$ را طبق احتمالات زیر تولید می‌کند:

$$\Pr[z = x] = p, \quad \Pr[z \neq x] = 1 - p \quad (6-3)$$

برای اینکه این مکانیزم شرط ε -LDP- α را براورد کند، طبق تعریف ^۲^۳ باید نسبت احتمالات حداکثر باشد:

$$\frac{\Pr[z = 1|x = 1]}{\Pr[z = 1|x = 0]} = \frac{p}{1 - p} \leq e^\alpha \quad (7-3)$$

بنابراین، با انتخاب $p = \frac{e^\alpha}{1+e^\alpha}$ ، مکانیزم بهینه ε -LDP- α -حاصل می‌شود. در این حالت، واریانس تخمین‌گر حاصل از این مکانیزم برابر است با:

$$\text{Var}[\hat{x}] = \frac{e^\alpha}{(e^\alpha - 1)^2} \quad (8-3)$$

که نشان می‌دهد برای α ‌های کوچک، واریانس به سرعت افزایش می‌یابد (تقریباً با نرخ $1/\alpha^2$).

۲-۵-۳ پاسخ تصادفی تعمیم‌یافته (GRR)

زمانی که دامنه ورودی شامل $k > 2$ عنصر باشد ($\mathcal{X} = \{1, \dots, k\}$)، از نسخه تعمیم‌یافته پاسخ تصادفی^{۱۳} استفاده می‌شود [؟]. در این مکانیزم، برای ورودی x :

$$\Pr[M(x) = z] = \begin{cases} p & \text{if } z = x \\ q & \text{if } z \neq x \end{cases} \quad (9-3)$$

از آنجا که مجموع احتمالات باید ۱ باشد، داریم $1 = (k - 1)q + p$. برای برقراری شرط ε -LDP- α ، باید $e^\alpha \leq \frac{p}{q}$ باشد. با حل این دستگاه معادلات، مقادیر بهینه p و q به صورت زیر به دست می‌آیند:

$$p = \frac{e^\alpha}{e^\alpha + k - 1}, \quad q = \frac{1}{e^\alpha + k - 1} \quad (10-3)$$

این مکانیزم برای دامنه‌های کوچک (k بسیار کارآمد است، اما با افزایش k ، دقت آن به شدت کاهش می‌یابد زیرا احتمال گزارش پاسخ صحیح (p) به سمت صفر میل می‌کند.

¹²Randomized Response (RR)

¹³Generalized Randomized Response (GRR)

۳-۵-۳ مکانیزم لاپلاس در مدل محلی

برای داده‌های عددی پیوسته یا گسسته (مثلاً $[1, -1] \in x$)، می‌توان از مکانیزم لاپلاس استفاده کرد. اگرچه این مکانیزم در مدل مرکز بسیار محبوب است، اما در مدل محلی چالش‌برانگیز است. طبق تعریف، حساسیت سراسری در مدل محلی برابر با قطر دامنه است (چون هر دو ورودی x, x' باید تمايزناپذیر باشند). اگر $\Delta = |1 - (-1)| = 2$ است. بنابراین، مکانیزم لاپلاس محلی به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$\mathcal{M}_{Lap}(x) = x + \eta, \quad \eta \sim \text{Lap}\left(\frac{2}{\alpha}\right) \quad (11-3)$$

نکته مهمی که دوچی و همکاران [?] به آن اشاره کرده‌اند این است که مکانیزم لاپلاس در مدل محلی، به خصوص برای ابعاد بالا ($d > 1$)، زیر-بهینه (Sub-optimal) است و نرخ خطای آن بیشتر از مکانیزم‌های تخصصی‌تر (مانند نمونه‌برداری هایپرکیوب) است که در تحلیل مینیماکس فصل بعد بررسی خواهیم کرد.

فصل ۴

کارهای پیشین و مرور ادبیات

فصل ٥

نتائج جديد

فصل ٦

نتیجہ گیری

واژه‌نامه

الف

experimental	تجربی	ابتكاری .....
density	تراکم	ابعاد بالا .....
approximation	تقریب	اریب .....
partition	تقسیم‌بندی	آستانه .....
mesh	توری	اصل لانه‌ی کبوتری .....
distributed	توزيع شده	ان‌پی-سخت .....
		NP-Hard .....
		transition .....

ت

experimental	تجربی .....
density	تراکم .....
approximation	تقریب .....
partition	تقسیم‌بندی .....
mesh	توری .....
distributed	توزيع شده .....

ج

separable	جداپذیر .....
black box	جعبه سیاه .....
data stream	جویبار داده .....

ح

extreme	حدی .....
greedy	حریصانه .....

خ

cluster	خوش .....
linear	خطی .....

ب

online	برخط .....
linear programming	برنامه‌ریزی خطی .....
optimum	بهینه .....
maximum	بیشینه .....

پ

outlier	پرت .....
query	پرسمان .....
cover	پوشش .....
complexity	پیچیدگی .....

ف

distance	فاصله
space	فضا

ق

deterministic	قطعی
---------------------	------

د

داده	داده
داده کاوی	داده کاوی
داده پرت	داده پرت
دوبابرسازی	دوبابرسازی
دودویی	دودویی

ک

efficient	کارا
candidate	کاندیدا
minimum	کمینه

ر

vertex	رأس
formal	رسمی

ز

sublinear	زیرخطی
-----------------	--------

م

set	مجموعه
coreset	مجموعه هسته
planar	مسطح
parallelization	موازی سازی
buffer	میانگیر

س

amortized	سرشکن
hierarchichal	سلسه مراتبی

ش

pseudocode	شبیه کد
object	شیء
center point	نقطه مرکزی
half space	نیم فضا
satisfiability	صدق پذیری

ن

inversion	نابه جایی
invariant	ناوردا
center point	نقطه مرکزی
half space	نیم فضا

غ

dominate	غلبه
----------------	------

ه

price of anarchy (POA)	هزینه آشوب
------------------------------	------------

ی

edge	یال
------------	-----

پیوست آ

مطالب تكميلی

Abstract

We present a standard template for typesetting theses in Persian. The template is based on the X_EPersian package for the L^AT_EX typesetting system. This write-up shows a sample usage of this template.

Keywords: Thesis, Typesetting, Template, X_EPersian

Sharif University of Technology

Department of Mathematics

M.Sc. Thesis

Local Differential Privacy

By:

Firoozeh Abrishami

Supervisor:

Dr. Javad Ebrahimi Boroujeni

January 2026